RUSKI INWALID

N° 136.

PIĄTEK. 13 Czerwca. 1819 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie. Wiadomości Zagraniczne: z Krakowa. Francyia. Rozmaitości.

WIADOMOSCI KRAIOWE.

Królestwo Polskie.

Rozkaz Dzienny do woyska Polskiego.
w Kwaterze Główney Dnia $\frac{16}{28}$ Maia 1819.
w Warszawie.

ZA NAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

Wraca do służby i umieszczony zostaie.

W Piechocie, W pułku 8mym liniowym ogłoszony do dymissyi Rozkazem Dziennym z dnia $\frac{5}{17}$ Marca r. b. przykomenderowany do tegoż pułku Kapitan Józef Zawadzki.

Za Jenerała Szefa Sztabu Głównego Pułkownik Podszef Sztabu Głównego.

Morawski.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

z Krakowa, 30 Maia.

Do maiącey wkrótce wyyść na widok publiczny Historyi miasta Krakowa, *gazeta dzisieysza Krakowska umieściła nastzpuiący Wstęp autora:*

Dzieie Narodów są ściśle połączone z dzieiami ich miast znacznieyszych. Kościoły, zamki, mury, wały, mogiły, są to żyiące pamiątki różnych kraiowych epok; akta, archiwa, pisma zamknięte w ratuszach, składach sądowych, w bibliotekach zakonnych, częstokroć i prywatnych domach, są to pewne i niezawodne świadectwa oświaty, obyczaiów, wielkości, klęsk, zwycięztw, pomyślności i nieszczęść narodowych; są to niezaprzeczone dowody dzieł, tylu sławnych ludzi, które historyia kraiów, w części tylko potomności podała, a których blask cały ukrywa się w różnych gmachach mieyskich, sklepieniach i zakątkach. Gdyby te drogie pamiątki razem zebrane były, gdyby każde miasto oddzielną swoię miało historyią, gdyby opisanie początku, wzrostu, handlu i wszelkich znacznieyszych epok każdego miasta w iedney znaydowały się xiędze, byłyby to obfite źródła, z których dzieiopismo narodu naypewnieysze czerpaćby mogło prawdy. Takiemi przeięty uwagami, gdy w aktach miasta *Krakowa* znaydowałem często bądź

opisanie iakiego znacznieyszego wypadku i czynu bądź iakiey ważnieyszey dla kraiu i miasta epoki, niezgadzaiące się z opisaniem historycznych podań, a za pierwszem wstawia się powaga mieysca, w którem się rzecz stała, i współczesna tradycyia, za drugiem zaś obcych tylko częstokroć dzieiopisów świadectwo; tem mocniey uczułem potrzebę wydania historyi tego sławnego w dzieiach narodowych miasta. Przyznać zapewne każdy powinien, iż *Kraków* iest iedynem miastem, w którem starożytność Polski znayduie ieszcze swoie ślady i świadectwa niezaprzeczone. Inne bowiem miasta czyli to mieszkaniem Królów zaszczycone, czyli obradami na rodowemi sławne, czyli z innych epok kraiowych pamiętne, taką od czasu i rożnych przygód poniosły klęskę, iż zaledwie pamięć tych interessuiących zdarzeń dochowały. — Z smutkiem zaiste mieszkańcy miast tych wskazuią nam mieysca sławne, z żalem opowiadaią o ich wielkości która aż do gruntu zatartą została. *Krakow* naymężniey bronił się potędze czasu, i prześladuiącym go przygodom. Czyli bowiem część ozdob iego pochłonął ogień, czyli powietrze w pustynią zamienić go chciało; czyli woyny i tylokrotne oblężenia, spustoszenia zostawiły ślady, mieszkaniec *Krakowa*, wierny stróż narodowych pamiątek do siedliska swego przywiązany, i z tego pyszniący się starał się wkrótce zatrzeć te klęski, aby pomniki kraiowey i swey wielkości, nayodleglejszym przesłać potomkom. Któż z poszanowaniem nie wchodzi do tey Swiątyni Pańskiey dziewięć liczącey wieków, wystawioney obok mieszkania Królów, doziéraiącey z wysokości swoiey, aby cześć prawemu Bogu wiernie oddawaną była? Któż z zadumieniem nie patrzy na ten wyniosły zamek 1100 lat stary, którego mury iak gdyby nieśmiertelne, wytrzymawszy różne szturmy, mocą i trwałością natrząsaią się z dzisieyszych? Jakież uczucie nie sprawuią owe gmachy poswięcie naukom, które szczodra ręka Mocone naukom, Monarchiń i wielu o sławę narodu i nauk gorliwych osób stawiała i posażyła; owe kościoły wielkością i pięknością zadziwiaiące dzisieysze kunszta; owe dzieła dobroczynności, w których cierpiąca ludzkość znayduie swe wsparcie; owe gmachy mieyskie, świadectwa żywe bogactw i kwitnącego handlu w tem mieście w wiekach 12 i 13, owe domy prywatnych, które Królowie własni i obcy Mocarze swoią gościnną zaszczycali bytnością; owe wodociągi, które dowodzą gustu 13go wieku, zgoła powiedzieć można, iż lubiący myśleć rodak ledwie nieна każdym kamieniu w Krakowie widzi rysy dawney swey sławy.

Tego to miasta historyią pisać przedsięwziąłem. Ażeby zaś zachować związek z historyią kraiową, poszedłem ile możności za porządkiem epok narodowych. *Iszą Epoką* historyi Krakowa będzie; Założenie tego miasta przez Krakusa, aż do *Popiela 1go* syna *Leszka 3go*. — 2. Od *Leszka 3go*. do *Mieczysława Igo*.—3. Od *Mieczysława Igo* do *Bolesława Wstydliwego*.—4 Od *Bolesława Wstydliwego* do *Władysława Jagietty*. — 5 Od *Władysława Jagiełły* do *Zygmunta 3go* —6. Od *Zygmunta 3go* do *Stanisława Augusta*.—7. Od *Stanisława Augusta* do ogłoszenia Krakowa miastem wolnem, niepodległem i ściśle neutralnem.

Francyia.

z Paryża, 1 Czerwca.

Pan *Odiot* złotnik tuteyszy pokazał Królowi prześliczny serwis złocisty roboty swoiey, przeznaczony dla Hrabianki *Branickiey*. Król pochwalił ten przepyszny płód przemysłu Francuzkiego.

W Aweniionie zawiązały się bractwa duchowne pod nazwaniem *białych*, *szarych* i *czarnych pokutników*. Wszywcy prawie znakomitsi tameczni mieszkańcy wstępuią do tego związku.

Gazeta Francuzka czyni uwagę że wyraz: *nigdy* powiedziany niedawno w izbie Deputowanych względem niektórych wygnańców, skutkował przez ieden tylko tydzień; wiadomo albowiem, że później iuż wielu z nich otrzymało pozwolenie powrócenia do Francyi.

Przybył niedawno do Bordeaux na okręcie Amerykańskim naczelnik rodziny Oneidskiey z 70 swoiemi krewnemi. Ci podróżni Jndyianie maią według doniesień gazet naszych obiechać całą Europę.

Ponieważ wiadomość o wzięciu Tunis przez Algierczyków doszła do nas z mieysc gdzie panuie zaraza, według wszelkiey za tem sprawiedliwości należy ią poddać kwarantynie.

Mieszkańcy niektórych departamentów, pomimo rożnicę w zdaniach iaka między ni-

mi w rozmaitych panuie przedmiotach, na to się iednakże zgodzili, aby do towarszystw swoich nieprzyymować Szwaycarów, bez względu na stan ich i znaczenie. Podróżni szwaycarscy równie iak i inni wszyscy ludzie znayduią we Francyi uprzeymą gościnność; lecz woyskowi tego narodu są niecierpiani. Gazeta codzienna (*la quotidienne*) napełniona iest pochwałami tego narodu, a szczególnie rozwodzi się nad patriotyzmem i odwagą *Wilhelma Thella*. Bezstronny czytelnik przyzna że pismo takowe zupełną ma sprawiedliwość; lecz dziennik Paryzki *le Liberal* patrzy na to zupełnie z innego punktu. »J cóż uczynił *Wilhelm Thel* zapytuie liberalista, »z bronią w ręku wygnał cudzoziemców z oyczyzny swoiey. Lecz cóżby powiedziała nasza gazeta codzienna a nawet i sąd Królewski coby nato powiedział, gdyby Francuzi zechcieli póyść za przykładem *Wilhelma Thella*?«

W Dzienniku Paryzkim czytamy między innem następuiący Artykuł:

»Jeden z szanownych Deputatów a mianowicie Pan *Bignon*, mówiąc o wygnańcach zakonczył zdanie swoie niezrozumiałemi i taiemniczemi iakiemiś wyrazami, które wzbudzaią tylko ciekawość i rozliczne domysły i tłómaczenia. Powszechnie sposob tłomaczenia się enigmatycznego i ciemnego nieprzystoi rządowi reprezentacyynemu; a przeto życzyćby należało aby Pan *Bignon* rozwiązał sam swoią zagadkę iak nayprędzey. Przytaczamy tu iego własne wyrazy: »Na poparcie sprawy wygnańców iest ieden dowod którego przez smutny zbieg okoliczności niemogłem przywieść w pewnem ważnem zdarzeniu; straszny dowod, o którym nawet boię się w tem mieyscu wspominać, i który iak rozumiem dla dobra rządu należy zamilczeć. Na tem muszę przestać. Strzała raz wypuszczona, niepowraca nazad. Wstrzymuię się teraz od użycia tego, narzędzia i wtenczas chyba iego użyię, kiedy nieprzełamany opor Ministrów zmusi mnie do tego.« Pytamy się teraz (mówi daley tenże *Dziennik Paryzki*) na czem zależy ta straszna taiemnica? i Czemuż to wolność druku przed którą nic się ukryć nie może, niewytłómaczyła nam tego iescze? Czyż ani iedna strona tak pilną zwracaiąca uwagę na wszelkie teraznieysze wypadki nie umiała zedrzeć tey taiemniczey łasłony? Lecz i sam rząd maiący przyczyny obowiauia się pewnych taiemnic, gdyby musiał ie taić, wart byłby zapewna użalenia.

Anglija.

z Londynu, 28 Maia.

Ktoś poszedł tu o zakład, że niewięcey iak w parę godzin przeiedzie wszystkie mosty od Pultpeia do Londynu, których iest ośm i przepłynie pod nimi w czółnie. Dokonał tego iedynastu minutami prędzey aniżeli naznaczył i wygrał zakład.

Niderlandy.

z Bruxelli, 31 Maia.

Wielki Xiąże Saxen-Weymarski przybyłi do Gandawy.

Ameryka.

Kongres iuż w Wenezueli, zaprowadzony. Jenerał *Boliwar* iest Prezydentem, Vice-Prezydentem Jenerał *Zea*. Prezesem Jzby Reprezentantow obywatel *Roseio*, Ministrem Spraw wewnętrznych *Urbaneia*, Ministrem woyny *Mendez*, Ministrem interessów zagranicznych *Palazio*. Pierwszem działaniem kongresu będzie prawo amnestyi, i ułożenie proiektu do ustawy konstytucyyney, a potem połączenie *Nowey-Grenady* z *Wenezuelą*. Deputowani z *Casanara* iuż zaięli mieysce w tym Kongress.e.

Między Roialistami pod dowodztwem Jenerała *Morillo* a Powstańcami, którėmi Jenerał *Paez* dowodzi, przyszło do bitwy w dniach 9, 10 i 15 Marca, po którey *Morillo*, utraciwszy wiele koni i bydła, cofnąć się musiał. Słychać, że w przykrem iest nader położeniu, i że przecięty ma zupełnieodwrot *Boliwar* wyruszył dnia 26go Marca z *Augustury* na czele całego woyska, które, licząc w to 500 świeżo przybyłych Anglików, 6000 wynosi. Zamiarem iego iest rozpocząć kampaniią nad brzegami, z czego bardzo wiele dla Powstańców obiecywać sobie można.

Mac Gregor oddalił się z Jamayki.—Oto iest odezwa iego do kupców tamteyszych:

»Maiąc rozpocząć działania woienne w zatoce Mexykańskiey przeciw Hiszpanii, a znaiąc dokładnie stosunki wasze z tym kraiem, i miarkuiąc, iakie wrażenie na wyspie tey wyniknąć stąd może, spieszę z zapewnieniem, że własność wasza, skoro tylko dowiedzionem będzie, iż iest Angielską, szanowana będzie. Nie wstępuiąc ia bynaymniey w slady *Morilla*, wymierzę wam zawsze ścisłą sprawiedliwość i szczerze dopomogać będę ażebyście bez trudności co iest wasze, odbierali.«

Według ostatnich doniesień z Gubernii po niżey wymienionych taka iest cena zboża w każdey z nich.

Miasta Gubernskie.	Dni Miesiąca.	Zyto.		Mąka Zyt.		Krupy.		Owies.	
		Czećwier.		Kule.		Czećwier.		Czećwier.	
		Rub.	Kop.	Rub.	Kop.	Rub.	Kop.	Rub.	Kop.
Archangel - - -	Od 16 po 23 Maia.	18	—	22	50	40	—	—	—
Astrachań - - -	— 7 — 14 — — —	—	—	8	50	16	—	4	25
Biały Stok - -	— 1 — 15 — — —	13	23	15	23	38	40	6	30
Grodno - - - -	— 18 Mar: po 26 Maia.	13	20	—	—	25	60	8	40
Jeorgiiewsk - -	— 8 — — 15 — —	—	—	10	80	8	—	5	—
Katerynosław - -	— 8 — — 16 — —	—	—	7	50	15	—	5	—
Kaługa - - - -	— 1 — — 8 — —	12	—	14	40	14	—	4	75
Kamieniec Podolsk	— 1 — — 8 — —	7	—	7	50	12	50	4	—
Kiiów - - - -	— 28 Kwiet. po 4 Maia.	—	—	10	50	21	75	4	82
Kostroma - - -	— 20 — — — 27 —	—	—	15	30	20	90	7	75
Kursk - - - -	— 13 — — — 11 —	—	—	11	25	11	60	2	56
Minsk - - - -	— 1 — — — 15 —	13	52	14	40	20	—	8	—
Mohilów - - -	— 8 — — — 16 —	16	—	22	50	22	—	8	25
Moskwa - - -	— 19 — — — 26 —	—	—	13	—	16	—	6	25
Nitawa - - - -	— 24 — — — 31 —	19	—	23	—	26	—	10	—
Niźni Nowgorod -	— 5 — — — 17 —	—	—	11	25	15	—	5	25
Nowgorod - - -	— 9 — — — 16 —	20	40	21	75	28	90	10	65
Oreł - - - - -	— 5 — — — 12 —	10	50	12	75	12	50	3	50
Penza - - - -	— 14 — — — 20 —	6	—	6	50	10	—	2	—
Perm - - - -	— 8 — — — 15 —	—	—	9	—	16	—	3	20
Petrozawodzk -	— 21 — — — 28 —	—	—	27	50	60	—	18	50
Półtawa - - -	— 1 — — — 8 —	—	—	11	25	16	—	4	50
Pskow - - - -	— 15 — — — 22 —	20	80	21	60	32	—	9	60
Petersburg - - -	— 1 Mar: po 1 Kwiet.	22	—	21	—	34	—	12	50
Rewel - - - -	— 16 Kwiet. po 23 —	23	50	25	—	30	—	11	50
Ryga - - - -	— 25 — — 31 — —	22	—	23	—	30	—	11	—
Razań - - - -	— 5 — — 12 — —	9	—	14	—	11	25	4	50
Saratow - - -	— 26 Kwiet. po 3 Maia.	—	—	4	71	—	—	2	30
Simbirsk - - -	— 13 — — — 20 —	5	—	5	40	8	80	2	30
Simferopol - - -	— 28 — — — 5 —	6	40	7	90	19	—	6	—
Smoleńsk - - -	— 4 — — — 18 —	16	50	18	—	23	80	8	65
Tambow - - -	— 1 — — — 1 —	9	—	8	70	11	—	2	50
Twer - - - -	— 19 — — — 26 —	14	—	16	50	22	—	7	50
Tobolsk - - -	— 23 — — — 30 Kwiet.	—	—	6	75	11	20	3	40
Tomsk - - - -	— 24 — — — 1 Maia.	—	—	3	60	6	40	2	50
Tuła - - - -	— 5 — — — — 10 —	10	25	11	70	14	—	3	80
Ufa - - - - -	— 29 — — — — 13 —	—	—	7	20	9	60	3	30
Wilno - - - -	— 15 Maia po 22 Maia.	19	93	20	—	25	10	12	—
Witebsk - - -	— 22 Mar. — 1 Kwiet.	18	—	20	70	22	50	9	—
Włodzimierz - -	— 18 — — 25 — —	12	—	13	50	17	—	7	—
Wołogda - - -	— 15 — — 22 — —	17	10	18	90	21	60	8	25
Woroneź - - -	— 5 — — 12 — —	—	—	9	—	8	—	2	40
Wiatka - - - -	— 11 — — 18 — —	—	—	2	97	15	60	4	—
Charków - - -	— 6 Kwiet. po 13 Maia.	9	—	13	20	14	50	4	—
Cherson - - -	— 28 — — 12 —	6	—	8	—	18	—	6	—
Czernihów - -	— 2 — — 13 —	16	20	17	10	24	—	7	—
Jarosławl - - -	— 15 — — 22 —	—	—	15	50	22	—	8	50
Jrkutsk - - - -	— 13 Marca — 20 Kwiet.	—	—	10	80	18	60	8	5
Żytomierź - - -	— 12 — — — 19 Maia.	18	37	10	71	12	56	2	83